

ČESKÁ VIZE

nejdůležitější hodnoty, na kterých by měla stát budoucnost naší společnosti

*Dialog centrum a Divadlo Husa na provázku ve spolupráci s Masarykovou univerzitou Brno oslovilo sto českých intelektuálů - a poprosilo je, aby pro projekt **Úsvit v Čechách (Kabinet HAVEL)** formulovali: Jakou vlastně máme dnes naději? Odpověděli celkem **devadesát dva** oslovení. Popravdě: napřed jen sedm, pak se to ale chytilo. **Tomáš Mozga** to nicméně musel pořádkem dokola musel urgovat – někdy i jedenáctkrát po sobě...*

Není nic jednoduššího, než myslet si, že blahobyt bude trvat věčně. Nebude. Společnost naší republiky se začíná pozvolna, ale nicméně nebezpečně, blížit ke kritickému bodu rozpadu hodnot. Ten by se následně mohl zasloužit i o rozpad společnosti. Naši studenti vykazují postupně horší výsledky v řadě oborů - a to zejména ve srovnání s jinými zeměmi. V rámci Evropské unie zaostáváme v počtu vysokoškolsky vzdělaných osob v populaci. Byla přerušena kontinuita s evropskou i světovou intelektuální elitou. V národě je zřetelná absence duchovních hodnot.

Jak z toho ven?

Podporou výuky světových jazyků u celé populace.

Na 2. stupni základních škol je třeba **posílit výuku moderních dějin**. Učit přitom musí jen talentovaní a vyvolení. Právě jen ti mohou očekávat, že vzdělávaná generace bude lepší než jsou oni.

Pěstovat kritické myšlení spočívající ve schopnosti vést dialog a argumentovat.

Zvýšit společenský respekt k pravidlům.

Nelhat. Nepodplácet. Nekrást.

Nepřejídat se. Nezávidět.

Být hrdý na svou zem. Naučit se znovu úctě a **vděčnosti** za své bytí.

Pomáhat slabším. Mluvit pravdu. Držet slovo. Být poctivý. Čestný. Skromný. Slušný. Mít úctu.

Být skromný. Jsme relativně malá země - a tudíž pro nás není trapnější role, než velikášství.

Na vedoucích místech v národě pak ať stojí **osobnosti**, nikoliv mravní trosky. Lhostejnost k druhým a lhostejnost k osudu celku je přesně tím, co otevírá dveře zlu.

Důležité je taky – **číst si**.

Jde o to, aby fungovala **krása**, a to nejen zjevná.

Velkou a doposud nejmenovanou hodnotou tedy musí být **udržování paměti** (postavené na lásce). Ze všeho nejvíc dnes totiž potřebujeme **duchovnost**.

Je třeba osvojit si znovu schopnost slavit svátky. Za zásadní považujeme zákonem stanovenou zavírací dobu všech obchodů o nedělích a svátcích - jednak abychom změnili svůj životní styl, jednak aby mohli mít volno taky všechny prodavačky, všichni pekaři a všichni řidiči těch aut, co nám vozí blahobyt. Často to bývají matky, které tak chybí v rodinách...

Nejdůležitější hodnotou každé společnosti je totiž **rodina**. Rodina cítící velkou oporu, nesoucí prestiž - ale také pověření.

Potřebujeme **rovinout novou kvalitu úcty, novou podobu spirituality**, která dokáže hlouběji porozumět skrytému géniu života.

Svobodně myslet a svobodně mluvit.

Převzít **zodpovědnost za věci veřejné.**

Odmítnout život na úkor budoucnosti.

Naučit se žít život jako službu. **Mít radost ze štěstí druhých.**

Co je samozřejmé na tom, že vůbec existuji? Co je samozřejmé na tom, že existuje – navzdory základním fyzikálním zákonům vesmíru – živý tvor, který se může něčemu divit? A co je samozřejmé na tom, že existuje vůbec vesmír, tento nepředstavitelně velký soubor nepředstavitelně podivných událostí, objektů, jevů a vztahů?

Údiv nad nesamozřejmostí všeho, co tvoří náš svět, je prvním impulzem k otázce, jaký to všechno má smysl, proč to všechno je, proč vůbec něco je. To nevíme a nikdy se nedozvíme. Není vyloučeno, že to všechno je zde jen proto, abychom se měli čemu divit. A že my tu jsme jen proto, aby se měl kdo divit. Ale takovými úvahami žádné tajemství neodstraníme. Ihned se lze přece zeptat: proč je vůbec zapotřebí, aby se někdo něčemu divil?

Česká republika se v posledku musí, ať se jí to líbí a nebo ne, **vyrovnat s postojem k otázce existence Boha**. Bájnému mýtu šířenému před 20 lety, že naším jediným a nejdůležitějším „bohem“ je ekonomika, snad už dnes nevěří ani ten, kdo ho tenkrát tak vehementně proklamoval.

Je třeba **přiznat svá pochybení**.

Úplně na závěr pak navrhuje **vytvoření instituce Evropské knihovny na českém území**. Milan Kundera říká: „...*co odlišuje malý národ od velkého, není fyzický rozměr jeho teritoria, ani počet obyvatel, ale skutečnost, že pro malé národy není jejich historie a kultura samozřejmou součástí jejich existence.*“ Mělo by se začít uvažovat o knihovně jako o instituci, která by mohla změnit postavení Prahy a České republiky ve vztahu k celé Evropě.

21. století bude stoletím celosvětového rozvoje znalostní společnosti. Naše země má ty nejlepší předpoklady stát se jedním z nevýznamnějších vzdělanostních center Evropy.

Mělo by se **nevzdat to**.

PETR OSLZLÝ

VLADIMÍR MORÁVEK

VÁCLAV HAVEL

JACQUES RUPNIK

JIŘÍ GRUŠA

VÁCLAV BĚLOHRADSKÝ

...

